

## POSTANOWIENIE

30 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 czerwca 2025 r. w Warszawie  
zażalenia S.G.

na wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach

z 23 stycznia 2025 r., III Ca 776/22,

w sprawie z powództwa Banku (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko S.G.

o zapłatę,

**1) uchyla zaskarżony wyrok,**

**2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania  
zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie  
w sprawie.**

**[A.T.]**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 maja 2022 r. Sąd Rejonowy w Tychach oddalił powództwo (...) Banku spółki akcyjnej w W. ( dalej także jako: „Bank”) skierowane przeciwko S.G. o zapłatę niespłaconej wierzytelności Banku wynikającej z zawartej przez strony umowy pożyczki z 15 listopada 2016 r. w kwocie 45 406, 67 zł na którą

składała się: należność główna ( 41 967,28 zł) oraz odsetki naliczone do 4 czerwca 2019 r. (3 439,39 zł).

U podstaw oddalenia powództwa przez Sąd pierwszej instancji legło stwierdzenie, że powód nie wykazał, iż skutecznie – z zachowaniem procedury, o której mowa w art. 75c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe ( tekst. jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 2439, ze zm. – dalej: „p.b”) - wypowiedział umowę pożyczki. Nie przedłożył bowiem żadnego dowodu – mimo kwestionowania skutecznego wypowiedzenia umowy przez kuratora reprezentującego nieznanego z miejsca pobytu pozwanego - z którego wynikałoby, że pismo z 17 grudnia 2018 r., którym wzywał pozwanego do spłaty wymagalnego zadłużenia w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania i informował go o możliwości złożenia w tym samym terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia, zostało w rzeczywistości wysłane do pozwanego i dotarło do niego w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią. Sąd Rejonowy podkreślił, że wprawdzie zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdza, że pozwany zaprzestał spłaty pożyczki, lecz podstawa faktyczna żądania nie obejmowała zasądzenia rat wymagalnych i niezapłaconych w dacie wniesienia pozwu lub zamknięcia rozprawy lecz zasądzenie całej zaległości wynikającej z umowy pożyczki z uwagi na jej wypowiedzenie pismem z 14 stycznia 2019 r. i postawienie całej należności w stan natychmiastowej wymagalności.

Wyrokiem z 23 stycznia 2025 r. Sąd Okręgowy w Katowicach – orzekając na skutek apelacji powoda - uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, uznając, że doszło do nierozpoznania istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.).

Sąd Okręgowy wskazał, że do apelacji skarżący Bank dołączył wyciąg księgi nadawczej z 19 grudnia 2018 r., w której pod pozycją 201 figuruje korespondencja wysłana do pozwanego na adres ul [...], [...] (k. 231-233).

Sąd drugiej instancji wyjaśnił, że powyższy dowód ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, podobnie jak okoliczność, że Sąd Rejonowy pominął niektóre zgłoszone dowody argumentując, iż powództwo podlega oddaleniu wskutek niezachowania przez powoda procedury z art. 75c p.b.

U podstaw wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego legło stwierdzenie, że poczynienie w tym zakresie kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej naruszyłoby uprawnienia stron wynikające z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego.

Sąd Okręgowy wskazał także, że podczas ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy, powinien uzupełnić postępowanie dowodowe przeprowadzając dowód z wyciągu z księgi nadawczej z 19 grudnia 2018 r., a w razie potrzeby także z innych zgłoszonych przez strony dowodów, a następnie dokonać ich oceny prawnej i stosownie do wyników postępowania wydać odpowiednie orzeczenie.

Wyrok ten zaskarżył zażaleniem pozwany wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, z uwzględnieniem kosztów kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 386 § 4 k.p.c., przez jego wadliwe zastosowanie i uchylenie wyroku Sądu Rejonowego, w sytuacji, gdy wydanie wyroku przez Sąd Okręgowy nie wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

W judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśniono, iż kognicja Sądu Najwyższego, jako sądu rozpoznającego zażalenie na podstawie art. 394<sup>1</sup> § 1<sup>1</sup> k.p.c. jest wąska, ograniczając się wyłącznie do ustalenia, czy istniały procesowe podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego czy też sąd odwoławczy popełnił błąd przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej, jako odpowiadającej jednej z podstaw orzeczenia kasatoryjnego i poszukiwał podstaw uchylenia orzeczenia poza katalogiem wskazanym w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Oznacza to, że Sąd Najwyższy rozpatrując zażalenie weryfikuje jedynie, czy doszło do nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo, wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości ( art. 386 § 4 k.p.c.), bądź też czy miała miejsce nieważność postępowania ( art. 386 § 2 k.p.c.).

Zażalenie nie jest natomiast środkiem prawnym służącym badaniu materialnoprawnej podstawy zaskarżonego orzeczenia, a poza zakresem kontroli Sądu Najwyższego pozostaje prawidłowość stanowiska prawnego sądu odwoławczego, co do *meritum* ( zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 lutego 2013 r., I CZ 5/13, OSNC-ZD 2014 r., nr 1, poz. 4 i z 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, niepubl. oraz powołane w nich orzeczenia).

Trafnie zarzuca skarżący, że w okolicznościach sprawy nie wystąpiła sytuacja pozwalająca Sądowi Okręgowemu na skorzystanie z kompetencji do wydania orzeczenia kasatoryjnego (art. 386 § 4 k.p.c.).

Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia, polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania przez ten Sąd materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony przy bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999 nr 1, poz. 22 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36, i z 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2). Wykładnia językowa, systemowa i funkcjonalna tego zwrotu pozwala na przyjęcie, że wszelkie inne wady rozstrzygnięcia, dotyczące naruszeń prawa materialnego, czy też procesowego (poza nieważnością postępowania i nieprzeprowadzeniem postępowania dowodowego w całości), nie uzasadniają uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych i zagadnień materialnoprawnych, które pojawiły się w sprawie, nie jest równoznacznie z nierozpoznaniem jej istoty w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 6 lutego 2019 r., II PK 290/17, niepubl. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 18 maja 2017 r., I CZ 57/17, niepubl.; z 30 czerwca 2017 r., I CZ 69/17, niepubl.; i z 13 kwietnia 2018 r., I CZ 38/18, niepubl.). Odmierna ocena prawna, nawet jeśli łączy się z potrzebą poczynienia uzupełniających ustaleń, nie upoważnia przypisania sądowi pierwszej instancji nierozpoznania istoty sprawy, a dowodzi jedynie, że – zdaniem sądu drugiej instancji – istota sprawy została

rozpoznana nieprawidłowo (zob. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2009, nr 6, poz. 55; postanowienie Sądu Najwyższego z 28 lutego 2014 r., IV CZ 129/13, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 2015 r., III CSK 221/14, niepubl.).

Argumentacja Sądu Okręgowego i jego zalecenia co do dalszego postępowania nie potwierdzają nierozpoznania istoty sprawy w przedstawionym rozumieniu tego pojęcia.

Sąd pierwszej instancji rozpoznał sprawę co do istoty orzekając merytorycznie w przedmiocie żądania zasądzenia kwoty 45 406,67 zł wraz z odsetkami z tytułu niespłaconej wierzytelności banku wynikającej z zawartej przez strony umowy pożyczki. Poczynił ustalenia faktyczne, przeprowadził w znacznym zakresie postępowanie dowodowe i rozważył zagadnienia materialnoprawne, które pojawiły się w sprawie. Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy doszedł do przekonania, że powód nie wykazał, by dochował procedury opisanej w art. 75 c p.b., prowadzącej do skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, a przez to wymagalności dochodzonego roszczenia.

Wytykane Sądowi Rejonowemu uchybienia dotyczą zatem rozpoznania sprawy w sposób, który Sąd odwoławczy uznał za nieprawidłowy, z uwagi na przedstawienie przez powoda w postępowaniu apelacyjnym nowego dowodu w postaci wyciągu z księgi nadawczej z 19 grudnia 2018 r., gdzie pod pozycją 201 figuruje korespondencja wysłana do pozwanego (k. 231-233). Dowodem tym nie dysponował Sąd Rejonowy, powód go bowiem w toku postępowania pierwszoinstancyjnego nie przedłożył, mimo że kwestia skuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki w kontekście zachowania przez Bank procedury z art. 75c p.b. była na tym etapie postępowania sporna. W konsekwencji - wbrew stanowisku Sądu Okręgowego - Sąd Rejonowy rozpoznał istotę sprawy. W świetle dowodów, którymi dysponował nie miał bowiem podstaw do przyjmowania, że umowa pożyczki została przez powoda skutecznie wypowiedziana.

Okoliczność natomiast, że Sąd Rejonowy - zdaniem Sądu Okręgowego - powinien uzupełnić postępowanie dowodowe przeprowadzając dowód z wyciągu z księgi nadawczej z 19 grudnia 2018 r., rozważyć dopuszczenie pominiętych

dowodów oraz ponowić ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem uwag Sądu drugiej instancji i poczynić na tej podstawie ustalenia faktyczne pozwalające na prawidłowe zastosowanie prawa materialnego, nie oznacza, że nie rozpoznał istoty sprawy. Odwoływanie się w tych okolicznościach do konieczności zabezpieczenia stronom dwuinstancyjnego postępowania i z tej przyczyny przekazywanie sprawy do ponownego rozpoznania jest sprzeczne z przesłankami umożliwiającymi Sądowi drugiej instancji wydanie orzeczenia kasatoryjnego i nieadekwatne do sytuacji procesowej, w której zapadło zaskarżone rozstrzygnięcie.

Sąd Najwyższy wielokrotnie stwierdzał, że podstawy uchylenia orzeczenia nie stanowią niedokładności postępowania, polegające na tym, że sąd pierwszej instancji, nie wziął pod rozwagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpoznania sprawy lub nie wyjaśnił wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2015 r., V CZ 16/15, niepubl. i z 26 czerwca 2015 r., I CZ 45/15, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2017 r., I CZ 27/17, niepubl.).

Według przyjętego w kodeksie postępowania cywilnego modelu apelacji pełnej, postępowanie przed sądem drugiej instancji ma charakter merytoryczny i jest kontynuacją postępowania pierwszoinstancyjnego (art. 382 k.p.c.) (zob. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 13 października 2017 r., I CZ 90/17, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CZ 58/17, nie publ.). W tej sytuacji to w postępowaniu apelacyjnym, które ma charakter merytoryczny – winny zostać zbadane kwestie, które nie zostały zdaniem Sądu Okręgowego w sposób wystarczający rozważone przez Sąd Rejonowy, a Sąd ten jest zobowiązany naprawić dostrzeżone wadliwości i należycie zastosować prawo materialne (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 lutego 2017 r., III CZ 2/17, niepubl.; z 6 kwietnia 2017 r., IV CZ 139/16, niepubl.; i z 13 kwietnia 2017 r., I UZ 5/17, niepubl.). Stan taki ma tym bardziej miejsce w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy uznaje za celowe przeprowadzenie dowodu zgłoszonego przez stronę po raz pierwszy w toku postępowania apelacyjnego.

Brak również jakichkolwiek podstaw do wydania orzeczenia kasatoryjnego z uwagi na potrzebę przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Konieczność taka zachodzi wtedy, gdy sąd pierwszej instancji nie przeprowadził w ogóle żadnego postępowania dowodowego albo przeprowadził wyłącznie dowody na okoliczności nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, względnie, gdy uchybienia formalne sądu pierwszej instancji powodują potrzebę powtórzenia przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego w całości (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 marca 2019 r., II CZ 114/18, niepubl.).

Motywy rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji ( k. 200 – 205) nie dostarczają żadnych podstaw do przyjęcia, że Sąd ten nie przeprowadził postępowania dowodowego w całości. Sąd Rejonowy przeprowadził dowód z większości zaoferowanych przez strony dowodów, pomijając jedynie nieznaczną ich część (k. 202), co nie było kontestowane w apelacji. Ponadto, potrzeba ewentualnego przeprowadzenia tych dowodów nie została wyjaśniona w motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia, a co najistotniejsze nie mogła być podstawą wydania przez Sąd Okręgowy orzeczenia kasatoryjnego.

W niniejszej sprawie Sąd drugiej instancji orzekając na podstawie art. 382 k.p.c. zobowiązany był zatem przeprowadzić dowód zgłoszony w apelacji w postaci wyciągu z księgi nadawczej z 19 grudnia 2018 r., skoro przychylił się do stanowiska skarżącego Banku o dopuszczalności i potrzebie przeprowadzenia tego dowodu w postępowaniu apelacyjnym i należyście zastosować prawo materialne. Sygnalizowana przez Sąd Okręgowy konieczność ponownej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w związku z zarzutami apelacji i poczynienie ewentualnie dodatkowych ustaleń faktycznych celem prawidłowego zastosowania prawa materialnego należy zatem do obowiązków Sądu Okręgowego jako Sądu ponownie rozpoznającego sprawę w drugiej instancji i nie może być identyfikowana z nie przeprowadzeniem przez Sąd Rejonowy postępowania dowodowego w całości. Przeciwnie stanowisko Sądu Okręgowego odpowiada modelowi postępowania rewizyjnego i pozostaje w sprzeczności z merytoryczną, a nie jedynie kontrolną funkcją Sądu drugiej instancji.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398<sup>15</sup> § 1 w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawiając Sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie (art. 108 § 2 w zw. z art. 398<sup>21</sup> i art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.).

[A.T.]

[a.ł.]